

Katedra i Zakład Pedagogiki
Akademii Medycznej im. Prof. F. Skubiszewskiego w Lublinie*
Chair and Department of Education of F. Skubiszewski Medical University of Lublin*
Kierownik: Prof. nadz. dr hab. n. med. Irena Wrońska
Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1, Klinika Położnictwa i Patologii Ciąży
Akademii Medycznej im. F. Skubiszewskiego w Lublinie, Oddział Neonatologii**
Independent Public Teaching Hospital no.1,
Department of Obstetrics and Pathology of Pregnancy
of F. Skubiszewski Medical University of Lublin**
Studia doktoranckie UMCS***
Doctorate studies at M. Curie-Skłodowska University of Lublin***

NINA GOZDEK*, AGNIESZKA BAŁANDA**,
DARIUSZ SŁAWOMIR GOZDEK***

***The level of knowledge on preparation/education for family life
in self-assessment of school age adolescents***

**Poziom wiedzy na temat przygotowania/wychowania do życia w rodzinie
w samoocenie młodzieży szkolnej**

Przygotowanie/wychowanie do życia w rodzinie jest próbą wszechstronnego przekazania wiedzy dotyczącej funkcji i roli rodziny w społeczeństwie oraz kształtowania postaw niezbędnych do realizacji życia rodzinnego [8,9].

Podstawowym środowiskiem kształtowania się tych postaw jest rodzina, a szczególnie jej atmosfera i właściwy klimat [1,4]. Rodzice przekazują wzory ról małżeńskich i kształtują obraz więzi małżeńskiej. Przygotowanie do pełnienia ról rodzinnych jest procesem długotrwałym, a szczególne znaczenie ma tu okres dojrzewania. Dla prawidłowego przygotowania/wychowania do życia w rodzinie okres ten jest ważny ze względu na to, że w małżeństwie realizuje się zadania, które wprost dotyczą ludzkiej płciowości [6]. Niestety, w niewielu rodzinach na temat ludzkiej seksualności, mówi się otwarcie. Rodzice są często zażenowani i nie potrafią o tym rozmawiać ze swoimi dziećmi [5,2].

Oprócz rodziny, której wzór i oddziaływanie odgrywają fundamentalną rolę w omawianym zakresie, są również modele proponowane przez szkołę, w tym szczególnie nauczycieli/ wychowawców [3], którzy realizują treści programowe dotyczące wiedzy o życiu seksualnym człowieka, zagadnienia związane ze świadomym rodzicielstwem, z wartościami rodziny, o życiu w fazie prenatalnej oraz dotyczących metod i środków świadomej prokreacji w ramach zajęć edukacyjnych „Przygotowanie/wychowanie do życia w rodzinie” [8].

Celem pracy jest zaprezentowanie wyników sondażu diagnostycznego, przeprowadzonego wśród młodzieży szkół gimnazjalnych i licealnych w Lublinie na temat przygotowania/ wychowania do życia w rodzinie.

MATERIAŁ I METODA

Zasadniczym celem poznawczym prowadzonych badań było określenie (na podstawie samooceny) poziomu wiedzy młodzieży w zakresie problematyki ujętej w programach szkolnych jako „Wychowanie do życia w rodzinie”.

W badaniach zastosowano ankietę autorską, obejmującą pytania zamknięte. Do konstruowania narzędzia badawczego wykorzystano założenia Projektu podstaw programowych ścieżek edukacyjnych, uwzględniającego 17 zakresów wiedzy (tabela nr 1) [7], ze świadomością aktualizacji programowej w latach 2001 i późniejszych (<http://www.menis.gov.pl/prawo/kszt-og/sz-ponad/zycie.htm>; <http://www.menis.gov.pl/oswiata/biezace/ar-2001-2/dok-ref/reforma/liceum/sm.htm>; <http://www.gov.pl/prawo/kszt-og/sp/cykl1.htm>).

Do oceny poziomu wiedzy wprowadzono czterostopniową skalę punktową (0-3), przyjmując 0 punktów jako brak wiedzy, 1- poziom niski, 2- poziom średni i 3- poziom wysoki.

Kwestionariusz ankiety obejmował również pytania, dotyczące problemów realizowanych przez szkołę i rodziców na poziomie zainteresowań i oczekiwań młodzieży; zagadnień, które zdaniem młodzieży były realizowane na poziomie niezadowolającym oraz te, które nie były realizowane przez obie instytucje wychowawcze. Osoby badane w każdym przypadku były proszone o wskazanie trzech zakresów, spośród zaproponowanych w założeniach programowych.

Uzyskane wyniki poziomu wiedzy, w całej grupie badanej oraz w podgrupach, z uwzględnieniem płci, scharakteryzowano przy pomocy liczebności i odsetka. Do zbadania związku oceny poziomu wiedzy od zmiennych, takich jak: płeć osób badanych i poziom edukacyjny (gimnazjum i liceum), zastosowano test niezależności χ^2 .

Badania prowadzono od stycznia do marca 2004 roku w Lublinie. Objęto nimi 225 uczniów z 3 szkół, w tym 85 (37,78%) gimnazjalistów (klas III) i 140 (62,22%) licealistów (klas II). W grupie badanej było 123 (54,67%) dziewcząt i 102 (45,33%) chłopców.

WYNIKI BADAŃ I ICH OMÓWIENIE

Analizując wypowiedzi młodzieży w zakresie oceny 17 zakresów wiedzy, przy uwzględnieniu czterech poziomów jakościowych i 225 osób badanych, otrzymano ogółem następujące wskazania (3825=100%): brak wiedzy- 241 (6,30%); poziom niski- 762 (19,92%); poziom średni- 1623 (42,43%); poziom wysoki- 1199 (31,35%). Ustalono, że średnia liczba punktów w zakresie oceny poziomu wiedzy dla ogółu badanych, wynosi 1,98 /według przyjętej skali 0-3/, co odpowiada zbliżeniu do poziomu średniego. Powyżej tej średniej oceniono 9 zagadnień, a poniżej 6 (tabela nr 1).

Najwyższe oceny uzyskiwały treści dotyczące faz rozwoju człowieka; wartości związanych z płciowością oraz tożsamość i wielowymiarowość człowieka i poczucie sensu życia (2,29-2,25). Najniższe wyniki stwierdzono w obrębie informacji o przebiegu i higienie ciąży, z uwzględnieniem rozwoju płodu, porodu i karmienia naturalnego (1,53) oraz prokreacji i metod rozpoznawania płodności (1,58).

Istotność statystyczną różnic, w zależności od płci, stwierdzono w 13 zakresach wiedzy, a w zależności od poziomu edukacyjnego, jedynie w 3 (nr 2, nr 4, nr 17)- tabela nr 1.

Z danych zamieszczonych w tabeli nr 1 wynika, że dziewczęta w sposób istotny wykazywały wyższy poziom wiedzy w porównaniu do chłopców.

Porównując wskazania młodzieży szkół gimnazjalnych i licealnych, ogólnie nie zauważono znaczących różnic w wiedzy uczniów. Średnia liczba punktów dla grupy gimnazjalistów wynosiła 1,99, a dla grupy licealistów- 2,0. W sposób istotny ($\chi^2 = 8,57$; $p=0,03$) różniły się odpowiedzi w obrębie faz rozwoju człowieka (przykładowo, średni poziom wskazało 200

60% gimnazjalistów i ponad 42% licealistów, a poziom wysoki 30% gimnazjalistów w porównaniu do ponad 47% licealistów). Wyższy poziom wiedzy został ustalony w szkołach licealnych w porównaniu do gimnazjalnych w obrębie seksualności człowieka (zakres nr 4). Poziom średni stwierdzono w tym przypadku u 24,71% młodzieży gimnazjów w porównaniu do 8,57% w liceach, a poziom wysoki odpowiednio- 25,88% do 36,43% ($\chi^2 = 12,06$; $p = 0,007$). W obrębie problematyki dotyczącej prawnych aspektów funkcjonowania rodziny, niżej oceniała swoją wiedzę młodzież licealna w porównaniu do młodzieży gimnazjalnej: brak wiedzy podało około 13% licealistów przy ponad 8% gimnazjalistów; poziom niski, analogicznie- 32,14% do 16,47%; średni- 40,71% do 38,82%; wysoki 14,2% do 36,47% ($\chi^2 = 17,50$; $p = 0,0006$). Uzyskanie takiego wyniku można interpretować zaniedbanie w realizacji tej tematyki w minionym okresie i uznanie jej za ważną współcześnie. Różnice bliskie istotności, stwierdzono w obrębie tematyki o wartości małżeństwa i relacji w małżeństwie ($\chi^2 = 7,60$; $p = 0,05$), w ramach której więcej młodzieży gimnazjalnej- 15,29% w porównaniu do licealnej- 5,71%, wskazało na brak wiedzy i odpowiednio- 14,12% do 23,57% na poziom niski.

Analizując opinie młodzieży na temat realizacji przygotowania/ wychowania do życia w rodzinie przez szkołę (nauczycieli) i rodziców, zwrócono uwagę na trzy niżej ujęte aspekty:

1. Do zakresów wiedzy, które w największym stopniu zostały zrealizowane w dostosowaniu do zainteresowań i oczekiwań młodzieży, należą (% wskazań): choroby przenoszone drogą płciową- 30,22% (nauczyciele); fazy rozwoju człowieka- 28,0% (nauczyciele); tożsamość i wielowymiarowość człowieka- 25,33% (rodzice); problemy seksualności człowieka- 23,11% (nauczyciele); wychowanie dzieci w rodzinie- 23,11% (rodzice); człowiek i rodzina wobec różnych problemów zdrowotnych- 20,44% (rodzice).
2. Swoje niezadowolenie z realizowania przygotowania do życia w rodzinie, w zależności od analizowanych zakresów wiedzy, podawało od 3,35% do 16,44% badanych uczniów. Najwyższy odsetek osób niezadowolonych, ustalono w 5 zakresach realizacyjnych: metod i środków antykoncepcyjnych- 16,44% (przez szkołę); chorób przenoszonych drogą płciową- 15,11% przez szkołę i 10,67% przez rodziców; problemów związanych z ciążą i porodem oraz karmieniem naturalnym- 15,11% (przez szkołę); problemów seksualności człowieka- 12,44% (przez rodziców); małżeństwo- jako wartość i zasady funkcjonowania- 10,67% (przez rodziców).
3. Do obszarów wiedzy, które były najczęściej wskazywane przez młodzież jako te, które nie są realizowane, zaliczono: metody i środki antykoncepcji- 22,22% przez rodziców i 19,11% przez szkołę; aborcja, jej zagrożenia i konsekwencje- 22,22% przez szkołę i 16,0% przez rodziców; problemy związane z macierzyństwem i ojcostwem- 17,33% przez szkołę i 12,0% przez rodziców; prokreacja- metody rozpoznawania płodności- 16,44% przez szkołę i 16,0% przez rodziców; choroby przenoszone drogą płciową- 16,44% przez rodziców i 11,11% przez szkołę.

Badana młodzież dostrzega rozbieżności między stanowiskami nauczycieli i rodziców wobec tych samych problemów z zakresu życia w rodzinie. W największym stopniu jest to ujawnione w obszarze chorób przenoszonych drogą płciową (16,0%), metod i środków antykoncepcyjnych (14,22%) oraz tożsamości i wielowymiarowości człowieka (13,78%). W tym ostatnim przypadku zdecydowana większość młodzieży opowiada się za stanowiskiem prezentowanym przez swoich rodziców (2,67% do 11,11%). Poglądy rodziców są bliższe młodzieży również w obszarze kształtowania więzi międzyludzkich, opartych na empatii i miłości; macierzyństwa i ojcostwa; funkcjonowania rodziny w aspekcie ustawodawczym- praw i obowiązków jej członków oraz przewyciężanie konfliktów w rodzinie.

Stanowisko szkoły w przypadku istniejących rozbieżności, jest preferowane przez młodzież w odniesieniu do problemów prokreacji, metod rozpoznawania płodności i ich skuteczności (7,55% do 1,78%).

W badaniach ujawniono trzy zbieżne zakresy wiedzy, w których młodzież ma największe trudności w porozumiewaniu się z nauczycielami i w rozmowie z rodzicami. Należą do nich: problemy wynikające z seksualności człowieka (zakres nr 4 w tabeli nr 1)- 16,89% z rodzicami i 9,78% z nauczycielami; metody i środki antykoncepcyjne (zakres nr 9 w tabeli nr 1)- 15,55% z rodzicami i 9,78% z nauczycielami; aborcja- jej konsekwencje i zagrożenia (zakres nr 10 w tabeli nr 1)- 12,0% z rodzicami i 8,89% z nauczycielami.

WNIOSKI

1. Poziom wiedzy na temat przygotowania/ wychowania do życia w rodzinie, w samoocenie młodzieży szkolnej jest na poziomie ogólnym dobrym.
2. Młodzież częściej wskazuje w odpowiedziach te zakresy wiedzy, wobec których są zróżnicowane postawy społeczne, oparte na odmiennych wartościach.
3. Stwierdzono wyższy poziom wiedzy na temat przygotowania/ wychowania do życia w rodzinie w samoocenie młodzieży płci żeńskiej.

Tabela nr 1. Samoocena poziomu wiedzy młodzieży- dane ogółem (o) i w zależności od płci- dziewczęta (dz) n=123 (100%); chłopcy (ch) n=102 (100%)

Lp.	Zakres przedmiotowy wiedzy ujęty zgodnie z projektem podstaw programowych ścieżek edukacyjnych i wychowania do życia w rodzinie*		Nasilenie wypowiedzi według przyjętych poziomów				Średnia wartość punktowa i poziom istotności w zależności od płci
			brak wiedzy	poziom niski	poziom średni	poziom wysoki	
1.	Tożsamość człowieka i poczucie sensu życia. Wielowymiarowość człowieka: wymiar biologiczny, psychiczny, moralny, religijny, społeczny.	o	5 (2,22)	21 (9,33)	111 (49,33)	88 (39,11)	2,25 $\chi^2=9,26$ p=0,03
		dz	0,81%	4,88%	52,85%	41,46%	
		ch	3,92%	14,71%	45,10%	36,27%	
2.	Rozwój człowieka w kolejnych fazach życia. Kryteria dojrzałości.	o	3 (1,33)	20 (8,89)	110 (48,89)	92 (40,89)	2,29 $\chi^2=14,18$ p=0,002
		dz	-	4,88%	45,53%	49,59%	
		ch	2,94%	13,73%	52,94%	30,39%	
3.	Wartości związane z płciowością człowieka: męskość, kobiecość, miłość, małżeństwo, rodzina, rodzicielstwo.	o	8 (3,55)	24 (10,67)	95 (42,22)	98 (43,55)	2,26 $\chi^2=14,49$ p=0,002
		dz	0,81%	5,69%	43,90%	49,59%	
		ch	6,86%	16,67%	40,20%	36,27%	
4.	Integracja seksualna. Budowanie więzi (miłości) i prokreacja jako cele płciowości. Nastęstwa przedwczesnej inicjacji seksualnej. Przedwczesne rodzicielstwo. Sposoby szukania pomocy w sytuacjach trudnych. Argumenty biomedyczne, psychologiczne i moralne za inicjacją w małżeństwie.	o	15 (6,67)	33 (14,67)	104 (46,22)	73 (32,44)	2,04 $\chi^2=8,56$ p=0,03
		dz	3,25%	11,38%	48,78%	36,59%	
		ch	10,78%	18,63%	43,14%	27,45%	
5.	Choroby przenoszone drogą płciową; AIDS; profilaktyka, aspekt społeczny i etyczny. Znaczenie zdrowej rodziny w dobie AIDS.	o	5 (2,22)	41 (18,22)	118 (52,44)	61 (27,11)	2,04 brak
		dz	1,63%	14,63%	53,66%	30,08%	
		ch	2,94%	22,55%	50,98%	23,53%	
6.	Podstawy kształtowania i rozwijania więzi międzyludzkich opartych na empatii. Istota miłości i etapy jej rozwoju. Rodzaje miłości Kryteria dojrzałej miłości. Miłość jako proces dynamiczny.	o	15 (6,67)	40 (17,78)	105 (46,67)	65 (28,89)	1,98 $\chi^2=8,25$ p=0,03
		dz	4,88%	13,01%	47,15%	34,96%	
		ch	8,82%	23,53%	46,08%	21,57%	

Lp.	Zakres przedmiotowy wiedzy ujęty zgodnie z projektem podstaw programowych ścieżek edukacyjnych i wychowania do życia w rodzinie*	Nasilenie wypowiedzi według przyjętych poziomów				Średnia wartość punktowa i poziom istotności w zależności od płci	
		brak wiedzy	poziom niski	poziom średni	poziom wysoki		
7.	Wartość małżeństwa. Wybór współmałżonka. Dialog i komunikacja w małżeństwie, wierność i zaufanie.	o	21 (9,33)	45 (20,0)	86 (38,22)	73 (32,44)	1,94 $\chi^2=8,23$ p=0,04
		dz	4,88%	17,89%	40,65%	36,59%	
		ch	14,71%	22,55%	35,29%	27,45%	
8.	Biologia prokreacji; psychofizjologia procesów rozrodczych. Metody rozpoznawania płodności i ich skuteczność. Nauka wybranej metody: owulacyjnej Billingsa, termicznej lub objawowo-termicznej. Akceptacja płodności własnej i współmałżonka dla prawidłowej więzi małżeńskiej.	o	34 (15,11)	69 (30,67)	79 (35,11)	43 (19,11)	1,58 $\chi^2=13,78$ p=0,003
		dz	7,32%	30,89%	39,84%	21,95%	
		ch	24,51%	30,39%	29,41%	15,69%	
9.	Metody i środki antykoncepcyjne oraz wczesnoporonne; różnice w działaniu. Aspekt zdrowotny, psychologiczny i moralny; skuteczność i skutki uboczne.	o	13 (5,78)	66 (29,33)	95 (42,22)	51 (22,67)	1,82 brak
		dz	4,88%	28,46%	42,28%	24,39%	
		ch	6,86%	30,39%	42,16%	20,59%	
10.	Aborcja- zagrożenia dla zdrowia fizycznego i psychicznego; wymiar medyczny, psychiczny i moralny.	o	15 (6,67)	50 (22,22)	84 (37,33)	76 (33,78)	1,98 $\chi^2=18,63$ p=0,0003
		dz	2,44%	16,26%	38,21%	43,09%	
		ch	11,76%	29,41%	36,27%	22,55%	
11.	Ojcostwo i macierzyństwo. Bezdzielnosc. Adopcja.	o	10 (4,44)	50 (22,22)	105 (46,67)	60 (26,67)	1,95 $\chi^2=17,41$ p=0,0006
		dz	0,81%	16,26%	49,59%	33,33%	
		ch	8,82%	29,41%	43,14%	18,63%	
12.	Przebieg i higiena ciąży. Rozwój prenatalny dziecka. Szkoła rodzenia. Poród i karmienie naturalne. Rola ojca i matki w czasie ciąży, porodu oraz w pierwszym okresie życia.	o	32 (14,22)	83 (36,89)	68 (30,22)	42 (18,67)	1,53 $\chi^2=18,35$ p=0,0004
		dz	5,69%	36,59%	34,96%	22,76%	
		ch	24,51%	37,25%	24,51%	13,73%	
13.	Wychowanie dzieci w rodzinie; znaczenie prawidłowych postaw rodzicielskich dla rozwoju dziecka.	o	11 (4,89)	55 (24,44)	84 (37,33)	75 (33,33)	1,99 $\chi^2=9,84$ p=0,02
		dz	6,50%	17,89%	35,77%	39,84%	
		ch	2,94%	32,35%	39,22%	25,49%	
14.	Konflikty w rodzinie i ich przyczyny. Zasady konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.	o	10 (4,44)	31 (13,78)	106 (47,11)	78 (34,67)	2,12 brak
		dz	2,44%	13,82%	47,15%	36,59%	
		ch	6,86%	13,73%	47,06%	32,35%	
15.	Zagrożenia życia rodzinnego: agresja, przemoc, eutanazja, alkoholizm, narkomania, sekty, separacja, rozwód, samotne rodzicielstwo.	o	7 (3,11)	38 (16,89)	90 (40,0)	90 (40,0)	2,17 $\chi^2=19,19$ p=0,0002
		dz	3,25%	7,32%	41,46%	47,97%	
		ch	2,94%	28,43%	38,24%	30,39%	
16.	Człowiek wobec cierpienia, choroby, umiarkowania i śmierci w aspekcie życia rodzinnego.	o	12 (5,33)	37 (16,44)	93 (41,33)	83 (36,89)	2,10 $\chi^2=10,49$ p=0,01
		dz	4,07%	9,76%	44,72%	41,46%	
		ch	6,86%	24,51%	37,25%	31,37%	
17.	Prawodawstwo dotyczące rodziny. Prawa i obowiązki małżonków i rodziców. Obowiązki państwa wobec rodziny.	o	25 (11,11)	59 (26,22)	90 (40,0)	51 (22,67)	1,74 brak
		dz	8,94%	24,39%	44,72%	21,95%	
		ch	13,73%	28,43%	34,31%	23,53%	

* Problemy Opiekunco- Wychowawcze 2000 (40) nr 6, s.10.

PIŚMIENNICTWO

1. Cianciara D. i wsp.: Kompetencje rodziny do wychowania seksualnego dzieci. *Rocz. Państw. Zakł. Hig.* 1994; 45 (3) s. 263-272.
2. Cudak H.: Edukacja pedagogiczna rodziców- ważny element systemu polityki prorodzinnej.[W:] Chymuk M., Topy D. (red.): Edukacja prorodzinna. Wyd. Nauk. Akad. Pedagog., Kraków 2000, s. 60-61.
3. Huszcz M., Cichoń-Piasecka M.: Edukacja seksualna w szkole. *Wychow. Fizycz. i Zdrow.* 2001 (48) nr 11 s. 16-21.
4. Kwak A.: Edukacja do życia w rodzinie- stan i potrzeby. [W:] Chymuk M., Topy D. (red.): Edukacja prorodzinna. Wyd. Nauk. Akad. Pedagog., Kraków 2000, s. 74-82.
5. Michałowska L.: Wychowanie seksualne w opinii uczniów. *Pielęgniarstwo* 2000, 1995 (5) s.36.
6. Pielka H.: O potrzebie przygotowania młodzieży do małżeństwa i rodzicielstwa. [W:] Chymuk M., Topy D. (red.): Edukacja prorodzinna. Wyd. Nauk. Akad. Pedagog., Kraków 2000, s. 66-73.
7. Projekt Podstaw Programowych Ścieżek Edukacyjnych i Wychowania do Życia w Rodzinie w Liceum Profilowanym. *Probl. Opiek.- Wych.* 2000 (40) nr 6, s. 10.
<http://www.menis.gov.pl/prawo/kszt-og/sz-ponad/zycie.htm>, 2004-04-13
<http://www.menis.gov.pl/oswiata/biezace/ar-2001-2/dok-ref/reforma/liceum/sm.htm>, 2004-04-13
<http://www.menis.gov.pl/prawo/kszt-og/sp/cykl1.htm>, 2004-04-13. Sieja K. i wsp.: Program wychowania seksualnego w Polsce na tle innych krajów europejskich. *Ginek. Prakt.* 2000; 8 (8) s. 30-33.
8. Zielińska J. B., Kubiak D.: Przygotowanie młodzieży szkół średnich do życia w rodzinie. *Pielę. Pol.* 1992 (3) s. 87-92.

STRESZCZENIE

Przygotowanie/ wychowanie do życia w rodzinie jest jednym z podstawowych bloków tematycznych programu nauczania i wychowania w szkole.

Celem prowadzonych badań było określenie na podstawie samooceny, poziomu wiedzy młodzieży szkolnej, w zakresie treści dotyczących przygotowania/ wychowania do życia w rodzinie.

Badania prowadzono od stycznia do marca 2004 roku w Lublinie i objęto nimi 225 uczniów szkół gimnazjalnych i licealnych. Uzyskane wyniki poziomu wiedzy w całej grupie badanej oraz w podgrupach z uwzględnieniem płci, scharakteryzowano przy pomocy liczebności i odsetka. Do zbadania związku oceny poziomu wiedzy od zmiennych, takich jak: płeć osób badanych i poziom edukacyjny (gimnazjum i liceum), wprowadzono test niezależności χ^2 .

Analizowane wyniki badań wykazują to, że młodzież częściej wskazuje w odpowiedziach takie zakresy wiedzy, wobec których wynikają zróżnicowane postawy społeczne, oparte na odmiennych wartościach. Stwierdzono również, że młodzież wyraźnie dostrzega rozbieżności pomiędzy treściami przekazywanymi przez nauczycieli/ wychowawców a rodzicami. Poziom wiedzy na temat przygotowania/wychowania do życia w rodzinie w samoocenie młodzieży, okazał się wyższy wśród badanych dziewcząt od chłopców.

SUMMARY

Preparation/education for family life is one of basic thematic blocks of school educational curriculum.

The study aimed at determining, on the basis of self-assessment, the level of knowledge among school age adolescents on contents concerning preparation/education for family life.

Investigations were carried out from January to March 2004 in Lublin and comprised 225 students of junior and senior high schools. Obtained results in the whole study group and in subgroups compiled according to sex were characterized in terms of number /quantity/ and percentage. To examine the relationship /correlation/ between the assessment of the level of knowledge and variables such as sex of examined subjects and educational level (junior and senior high school) χ^2 independence test was used.

Analyzed study results indicate that adolescents usually point to such spheres of knowledge which are connected with different social attitudes, based on different set and hierarchy of values. It was also found that young people distinctly perceive discrepancies between contents conveyed by teachers/preceptors and parents. The level of knowledge on preparation/education for family life in self-assessment of adolescents turned out higher among the investigated girls than among boys.